

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการเตรียมคนและสังคมให้พร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง สามารถรับและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข อีกทั้งยังสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงกล่าวไว้ว่า “ประเทศชาติของเราจะเจริญหรือเสื่อมลง ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชนแต่ละคนเป็นสำคัญ ผลการศึกษาอบรมในวันนี้จะเป็นเครื่องกำหนดอนาคตของชาติในวันข้างหน้า” (รุ่ง แก้วแดง, 2541 : 3)

จาร์ส นวลนิ่ม (2540 :1) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่เรียกว่า "ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources)" และทรัพยากรมนุษย์นี้เองที่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประเทศใดประเทศหนึ่งมีการพัฒนารวดเร็วหรือมากน้อยเพียงใด บทบาทของการศึกษาในการพัฒนามนุษย์มีมาก อาจกล่าวได้ว่าการศึกษากับการพัฒนาประเทศเป็นของคู่กันเป็นสิ่งที่ต้องควบคู่เสมอ ตัวบ่งชี้ที่สามารถบอกได้ว่าประเทศนั้น ๆ มีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนอยู่ดี กินดี คือความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ได้พยายามศึกษาปัจจัยที่สามารถอธิบายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ พบว่า ร้อยละ 50 ของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่สามารถอธิบายได้ด้วยการเพิ่มขึ้นของปัจจัย การผลิตทางเศรษฐกิจ เช่น ทุน เครื่องจักร จำนวนคน แต่นักการศึกษาอธิบายได้ว่าเป็นผลมาจาก การสะสมความรู้และการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 10) ดังนั้นการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเป้าหมายการศึกษา มิใช่เพื่อประโยชน์ของคนแต่ละคนเท่านั้น แต่ต้องมุ่งสู่สังคมในภาพรวม คือ การนำไปสู่สังคมที่เข้มแข็ง มีเอกภาพอันเนื่องมาจากสมาชิกของสังคมมีคุณภาพและสร้างประโยชน์ให้กับสังคมที่ตนอยู่อาศัย (ปรีชญา เวสารัชช์, 2545 : 3) ในการจัดการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน ครูผู้สอน ผู้บริหารและนักเรียนและที่สำคัญมากคือรัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษา

โรงเรียนเป็นหน่วยงานเฉพาะด้านที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ปลูกฝังทักษะ ความรู้ ค่านิยม แก่ผู้เรียน โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยที่ผู้บริหาร บุคลากร

ในโรงเรียนและชุมชนเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของการจัดการศึกษา ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2536 : 66) กล่าวว่า "โรงเรียนในฐานะเป็นระบบและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ทั้ง 3 ส่วนจะดำเนินงานอย่างมีกระบวนการ ลำดับขั้นตอนตามหน้าที่ของส่วนประกอบ ต่าง ๆ ที่อยู่ภายในโรงเรียน โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง" หากตัวป้อนและกระบวนการมีประสิทธิภาพ ผลผลิตอันได้แก่ นักเรียนก็จะมีคุณภาพและเป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ในมาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, 2542 : 5) เพื่อให้ การจัดการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 แก้ไขและเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 / 2545 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดมาตรฐาน การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยได้นำแนวคิดการวิเคราะห์เชิงระบบมาใช้ นั่นคือ มาตรฐานด้านผลผลิตหรือคุณภาพนักเรียน มาตรฐาน การเรียนการสอน มาตรฐานการบริหาร และ มาตรฐานปัจจัย ทำให้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างมาตรฐานแต่ละกลุ่มได้ โดยเฉพาะการอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตที่เกิดขึ้น (วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์และคณะ, 2545 : 19)

จากผลการประเมินระดับชาติ ปีการศึกษา 2546 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่าร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุงและพอใช้มากกว่าร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาพบว่า วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์พอใช้มากที่สุด รองลงมาคะแนนอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง และคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีตามลำดับ ในส่วนของวิชาภาษาไทยพบว่า ร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุงมากที่สุด คะแนนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีตามลำดับ ซึ่งร้อยละของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 จำแนกเป็นรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อังกฤษ แยกตามระดับคุณภาพ ปรากฏตามตาราง 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546
 วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อังกฤษ แยกตามระดับคุณภาพ ในโรงเรียนสังกัด
 เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1

วิชา	จำนวน นักเรียน	ระดับคุณภาพ		
		ปรับปรุง (ร้อยละ)	พอใช้ (ร้อยละ)	ดี (ร้อยละ)
ภาษาไทย	5,906	51.68	39.52	8.86
คณิตศาสตร์	5,906	42.18	50.20	7.62
วิทยาศาสตร์	5,904	31.76	63.59	4.64
ภาษาอังกฤษ	5,904	37.70	50.67	11.63

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1, 2546:1

จะเห็นได้ว่าร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีทุกรายวิชามีน้อยที่สุด โดยปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกรายวิชา ก็คือพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งครูผู้สอนจะต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหา พัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณภาพ (เดชา หามนตรี 2544 : 8 อ้างถึงในอัสสมัยวัฒน์ แสงทะตา, 2546 : 42) โดยผู้บริหารจะต้องนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพราะการนิเทศการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงการเรียนการสอนและปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู ดังที่สมดี เพียงการค้า (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศในโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่าการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นอกจากพฤติกรรมการสอนของครูแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและสนองนโยบายทางการศึกษาลำดับต้นของโรงเรียนจึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม คุณลักษณะที่ดี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และมีภาวะผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งธีระ รุญเจริญ (2546 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า “ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

สอดคล้องกับปาจิริย์ วัชชวัลคุ (2527 : 69 อ้างถึงในอัครพงษ์ สุขมาตย์, 2545 : 29) พบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อีกทั้ง เกื้อกูล แสงพริ้ง (2541 : บทคัดย่อ) พบว่าการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ปัจจัยสุดท้ายก็คือ การสร้างขวัญในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคำนึงถึง เพราะขวัญทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ด้วยเหตุนี้จึงต้องสร้างขวัญและบำรุงขวัญของบุคลากรอยู่เสมอ ขวัญมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ผู้ที่มีความรู้ความสามารถดีแต่หากขวัญไม่ดีก็ทำให้ไม่สามารถแสดงความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่ (บุญมั่น ธนาสุวัฒน์, 2537 : 141)

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ นักเรียนมีคุณภาพนั้นคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นประกอบไปด้วยปัจจัยหลายด้าน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อนว่าประสิทธิภาพของนักเรียนหรือคุณภาพของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับอะไรบ้าง มีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงหรือต่ำ ปัจจัยแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

จากการศึกษาข้างต้น จะเห็นว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การนิเทศการสอน การสร้างขวัญในการทำงาน และพฤติกรรมการสอนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี มีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ข้อมูลในการพัฒนาปัจจัยแต่ละด้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป และปัจจัยแต่ละตัวจะมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์

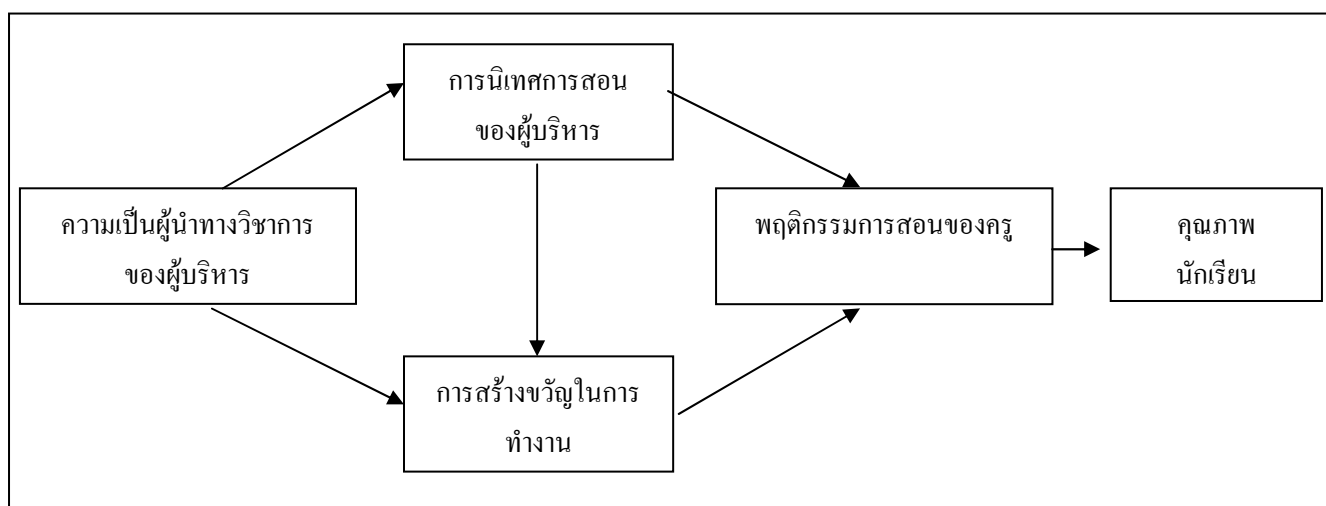
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การนิเทศการสอนของผู้บริหาร การสร้างขวัญในการทำงาน พฤติกรรมการสอนของครู และคุณภาพนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การนิเทศการสอนของผู้บริหาร การสร้างขวัญในการทำงาน และพฤติกรรมการสอนของครู กับคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี

สมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในรูปแบบของความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ดังนี้

หมายเหตุ → แทน ความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุและผล
ตัวแปรที่อยู่ต้นลูกศรเป็นสาเหตุ ตัวแปรที่อยู่หัวลูกศรเป็นผล
ภาพประกอบ 1 รูปแบบความสัมพันธ์ของสมมติฐาน

รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน

1. ความเป็นผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลทางตรงต่อการนิเทศการสอนและการสร้างขวัญในการทำงาน
2. การนิเทศการสอนของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อการสร้างขวัญในการทำงานและพฤติกรรมการสอนของครู
3. การสร้างขวัญในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนของครู

4. พฤติกรรมการสอนของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพนักเรียน

5. การนิเทศการสอนของผู้บริหารมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียนผ่าน

พฤติกรรมการสอนของครู

ความสำคัญและประโยชน์

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้ประโยชน์ ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ทำให้ทราบระดับระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การนิเทศการสอนของผู้บริหาร การสร้างขวัญในการทำงาน พฤติกรรมการสอนของครู และคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี

1.2 ทำให้ทราบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การนิเทศการสอนของผู้บริหาร การสร้างขวัญในการทำงาน และพฤติกรรมการสอนของครู กับคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารในการปรับปรุงและส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาการ การนิเทศการสอน การสร้างขวัญในการทำงาน เพื่อให้ผู้บริหารได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียน ครูสามารถปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความพึงพอใจในการทำงาน

2.2 ใช้เป็นแนวทางให้ครูได้ปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.3 ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี

2.4 ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี โดยมีเนื้อหาดังนี้

1.1 ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

1.2 การนิเทศการสอนของผู้บริหาร

1.3 การสร้างขวัญในการทำงาน

1.4 พฤติกรรมการสอนของครู

1.5 คุณภาพนักเรียนจากการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มี 7 มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐานที่ 1, 4, 5, 6, 9, 10, 12

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2545 – 2546 จำนวน 156 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2545 – 2546 จำนวน 113 คน ได้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1973 : 727-728) แล้วใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่กระจายอยู่ในอำเภอและโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

3.1 ตัวแปรภายนอก

3.1.1 ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

3.2 ตัวแปรภายใน

3.2.1 การนิเทศการสอนของผู้บริหาร

3.2.2 การสร้างขวัญในการทำงาน

3.2.3 พฤติกรรมการสอนของครู

3.2.4 คุณภาพนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. **ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ** หมายถึง ความเกี่ยวข้องในลักษณะสาเหตุและผลระหว่างกลุ่มตัวแปรที่ศึกษา
2. **ตัวแปรภายนอก** หมายถึง ตัวแปรที่สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุจากตัวแปรภายนอกในรูปแบบสมมติฐาน และไม่วิเคราะห์ว่ามาจากสาเหตุอะไร ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
3. **ตัวแปรภายใน** หมายถึง ตัวแปรที่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรภายนอกหรือตัวแปรภายในด้วยกันเอง ประกอบด้วย การนิเทศการสอนของผู้บริหาร การสร้างขวัญในการทำงาน พฤติกรรมการสอนของครู และคุณภาพนักเรียน
4. **ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร** หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกกว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองตลอดเวลาและมีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. **การนิเทศการสอนของผู้บริหาร** หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานสอนของครูในโรงเรียน ประกอบด้วย การใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและนวัตกรรม การวัดผลและประเมินผล การประชุมอบรมทางวิชาการ
6. **การสร้างขวัญในการทำงาน** หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้บริหารที่ปฏิบัติต่อบุคลากรในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน
7. **พฤติกรรมการสอนของครู** หมายถึง การปฏิบัติงานของครูที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การวัดและประเมินผล
8. **คุณภาพนักเรียน** หมายถึง ผลการประเมินภายนอกในรอบแรกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ได้แก่มาตรฐานด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1, 4, 5, 6, 9, 10, 12

9. มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุผลตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนดขึ้นเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้

10. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาปัตตานีเดิมที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษา 2545 – 2546